

RUTE DE PELERINAJ DIN JUDEȚUL HARGHITA

CONCEPTUL DEZVOLTĂRII TURISMULUI

2014

Consiliul Județean Harghita
Harghita Megye Tanácsa
Harghita County Council

„Via Mariae înseamnă mai mult decât un traseu turistic, mai mult decât un drum de pelerinaj, mai mult decât un program valoros, mai mult decât o culegere de valori, mai mult decât drumul autocunoașterii, mai mult decât o viziune nouă, mai mult decât o companie plăcută, mai mult decât cultură, mai mult decât sacralitate, mai mult decât o ofertă turistică, mai mult decât o experiență spirituală, mai mult decât descoperirea Europei Centrale, mai mult decât îmbogățirea imaginii naționale - mai mult decât 1400 de km... ”

Cuprins

Introducere	3
1. Prezentarea generală, mesajul și starea actuală a rutelor de pelerinaj din județul Harghita	6
2. Traseul din Harghita al rutei de pelerinaj Via Mariae și conexiunile cu Ținutul Secuiesc.....	12
3. Trendurile, cererile de pe piața turismului actual și grupurile țintă.....	13
4. Produse și servicii turistice	17
5. Parteneri și alți colaboratori în realizarea rutei de pelerinaj Via Mariae	23
6. Posibilitățile actuale de utilizare, creare a produselor	25
6.1. Programe turistice detaliate pe zile	26
6.2. Organizarea de pelerinaje tematice	30
6.3. Pașii formării produselor	31
7. Rezultate scontate și posibilități de dezvoltare.....	32
8. Alte căi de pelerinaj: traseele meditative franciscane din Șumuleu Ciuc	36
9. Concluzii, conotații.....	37
Bibliografie	39

Introducere

Conceptul privind Marketingul rutelor de pelerinaj din județul Harghita contribuie la realizarea scopului propus de proiectul Recultivatur. Scopul proiectului reprezintă cooptarea în circuitul turistic a valorilor turismului religios din Europa de sud-est. Regiunea noastră dispune de premize semnificative și foarte variate ale turismului religios, care încă nu sunt cunoscute în totalitate pe piața turistică internă și internațională. În prezent sunt foarte căutate acele premize, care fac posibile revigorarea spirituală. În acest mod, mediul rural va deveni tot mai atrăgătoare, iar moștenirea turistică-religioasă va aduce profituri comunităților locale,, în măsura în care va fi transformată într-un produs turistic. Condiția de bază a prevederilor WP5 ale Proiectului Recultivatur, este dezvoltarea produsului turistic-religios. Parteneriatul proiectului Recultivatur printr-o metodologie comună, dorește să asigure dezvoltarea produselor turistic-religioase. Dezvoltarea produselor turistic-religioase din județul Harghita cuprinde următoarele trei servicii:

1. dezvoltarea marketingului rutelor de pelerinaj din județul Harghita
2. Șumuleu Ciuc, ca centru cultural-spiritual – dezvoltarea programelor pentru pelerini
3. drumul tematic ale bisericilor reformate din Ardeal - culegerea de informații

La rezultatele scontate ale prezentul proiect: *Dezvoltarea marketingului căilor de pelerinaj din județul Harghita*, constituie o condiție fundamentală, ca produsele să fie comerciable pe piața turistică. Am dori ca produsele să se regăsească în ofertele tuturor agențiilor de turism, sub formă de pliant sau ghid, totodată am dori ca turistul care vizitează regiunea, să aibă parte de ospitalitatea localnicilor în locurile de cazare, respectiv de obiective turistice și programe organizate.

1. Prezentarea generală, mesajul și starea actuală a rutelor de pelerinaj din județul Harghita

Pe plan național județul Harghita ocupă un loc primordial în realizarea căilor de pelerinaj, fiind drumuri care apar ca un nou tip de produs turistico-religios, și care combină experiențele spirituale cu cele ecoturistice. O mare parte a județului este străbătută de traseele căii internaționale de pelerinaj Via Mariae, fiind legată de Drumului Mariei din Ungaria și Austria.

Totodată în Șumuleu Ciuc există mici trasee meditative, de o zi sau jumătate de zi, care pot fi străbătute de pelerini, localnici sau clerici deopotrivă. Vom vorbi pe larg despre aceste trasee în capitolul 8.

Alte drumuri de pelerinaj nu există deocamdată, motiv pentru care acest studiu prezintă în cea mai mare parte starea Drumului Mariei luând în considerare posibilitățile de dezvoltare ale acesteia.

Drumul Mariei, în latină Via Mariae, este o rută de pelerinaj în curs de realizare, ale cărei trasee sunt accesibile deja în parte, iar altele se află într- una din diversele faze de planificare. Drumul Mariei nu este doar un singur drum, ci o rețea amplă de trasee, care străbate județul Harghita, și dă posibilitate pelerinilor să pornească pedestru spre Șumuleu pe drumurile tradiționale.

Scopul proiectului Drumul Mariei – Via Mariæ este acela, de a construi în Ungaria și Europa Centrală o rețea de căi turistice spirituale și de pelerinaj, care să sistematizeze valorile religioase din Europa Centrală, și care să asigure legătura între Mariazell din Austria, Budapesta, Máriapócs și punctul final al traseului , Șumuleu Ciuc în direcția est-vest, respectiv între Czestochowa, Esztergom, Budapest, Máriagyúd și Medjugorje în direcția nord-sud. Via Mariae formează o cruce pe harta Europei Centrale, legând locurile mariane.

Pentru marcarea traseelor turistice spirituale ale rutei de pelerinaj Via Mariae, **în Ungaria s-a elaborat un sistem de simboluri**. Imaginea încearcă să combine armonios tradiționalul și modernul. Un simbol al Drumului Mariei este litera m de culoare mov, a cărei linie de mijloc

reprezintă o cruce, iar linia din urmă simbolizează continuitatea. Culoarea mov indică traseul principal, dar în Ardeal și Ținutul Secuiesc am folosit diferite culori (roșu, albastru, galben, verde) pentru marcarea ramificațiilor. Inițiala **m**, cu o cruce în interior simbolizează stabilitate, dar poate fi privită ca și o punte sau o poartă deopotrivă. Totodată o simbolizează pe Maria și pe Iisus Christos.

Starea actuală a Rutei Via Mariae – cea generală și cea din județul Harghita (octombrie 2013)

În prezent în Ungaria, s-a realizat cea mai mare parte a marcării traseului, în proporție de 90% la nivelul traseului principal și al ramificațiilor. În Ardeal marcarea traseului s-a realizat doar în proporție de cca 50%-60%, județul Harghita ocupând un loc de frunte, unde s-a marcat traseul principal în proporție de cca 60-65%, iar traseele auxiliare în proporție de 65%-70%.

Specificul județului Harghita și al Ținutului Secuiesc constă în faptul, că un capăt important al traseului se află aici, motiv pentru care aici se construiește nu numai artera principală, ci și ramificațiile în multe alte direcții (vezi în cap.2: unește potențialii pelerini și turiști din cel puțin 5 direcții). Traseul secuiesc necesită o atenție deosebită: aici în unele cazuri, frumusețile naturale reprezintă totodată obstacole serioase, care necesită nu doar un simplu sistem de marcaje, ci și o infrastructură pedestră complexă, presupunând totodată, realizarea unui sistem de înlăturare a pericolelor și de acordare a primului ajutor.

În prezent în Europa Centrală și de Est nu există un drum de pelerinaj de o asemenea amploare. Deși există trasee mai mici în preajma locurilor de pelerinaj, Drumul Mariei poate deveni cel mai important drum de pelerinaj din zonă, completând această lipsă în regiune. În ultimele decenii, foarte mulți au vizitat locuri de pelerinaj din țări îndepărtate, neavând în schimb cunoștință de valorile culturale religioase din Europa Centrală, numele României, din perspectiva pelerinajului, fiind în totalitate necunoscut străinilor (în prezent în România singurele obiective istorico-religioase, sunt mănăstirile medievale din Moldova și Bucovina care aparțin bisericii ortodoxe/de răsărit). Drumul Mariei – Via Mariæ, este un traseu pedestru, care străbate în primul rând natura. Traseul accesibil pe jos sau cu bicicleta, încearcă să evite drumurile publice aglomerate.

Drumul Mariei este o cale de pelerinaj de cca 1400 km, care adună valorile culturale și spirituale din bazinul carpatic, și care în 60 de zile poate fi străbătut de oricine. Pe parcursul traseului, se găsesc cca 60 de locuri de pelerinaj mai mari și mai mici. Drumul este trasat cu marcaje și indicatoare, pelerinii fiind așteptați în locurile de cazare recomandate, incluse în ghidul pelerinului prevăzut cu hărți. Pe parcursul traseului, în stațiile de oprire, pelerinii primesc ștampile și mărgelile specifice, din care își pot confecționa propriul rozariu în timpul pelerinajului.

Scopul vădit al Drumului Mariei, este acela de a reînvia frumoasa tradiție a cinstirii Fecioarei Maria, tradiție care are adânci origini în regiunea noastră. Cinstirea Fecioarei Maria este ceea ce leagă popoarele din Europa Centrală, fiind prezentă la români, secui, șvabi, ruteni, slovaci, austrieci, germani, bavarezi, poloni, sârbi, respectiv la ortodocși, greco și romano catolici laolaltă. Dorim ca lumea să descopere excepționalitatea locurilor mariane și astfel să fie posibilă transmiterea mesajului Mariei către alte națiuni. Astfel Drumul Mariei ar putea deveni drumul împăcării, al reconcilierii dintre națiuni și religii. Calea de pelerinaj ar putea deveni instrumentul, care să-i ajute deopotrivă pe credincioși și necredincioși, în descoperirea lui Iisus și tainele **sale**. Aceasta prezintă multiplele valori naționale și religioase ale popoarelor din Bazinul Carpatic. Sentimentul de comunitate experimentat pe parcursul drumului, apropierea de natură, experiența ruperii de cotidian și sentimentul plăcut de oboseală oferă noi perspective asupra lumii și a sinelui, iar din prisma acestor realizări se transformă întreaga viziune asupra lumii.

Mesajul Drumului

Misiunea religioasă

Secolul XX. a adus schimbări semnificative nu numai în mediul urban, ci și în viața oamenilor din mediul rural. Sedentarismul, cultura proastei nutriții și încărcarea psihică și fizică datorată cantității tot mai mari de informații, caracterizează societățile din țările civilizației occidentale. Totodată cultura tehnicii și cea de consum i-a îndepărtat pe oameni de bucuria de a produce, de realitatea creării lucrurilor cotidiene, iar produsele finite au zăpăcit o bună parte din societate de consum. Cu toate acestea printre instinctele adânc codificate în ființa umană, se găsesc căutarea dreptății, a realității, a drumului cel bun, înțelegerea scopurilor finale și a conexiunilor. Îmbolnăvirea generală a societăților a fost provocată de atomizare, adică izolarea indivizilor.

Din motivele arătate mai sus, majoritatea oamenilor au o nevoie explicită sau implicită de revigorare spirituală și fizică, de o altfel de mișcare, lentă, dar previzibilă și de o rupere relaxantă de cotidian. Ieșirea din viața de zi cu zi, creează posibilitatea de a se vedea pe sine, de a-și observa propria viață, obiectivele planificate și dorințele dintr-o altă perspectivă

Pelerinajul pedestru dă posibilitate ca, dedicând timp tuturor lucrurilor care ne interesează, să descoperim îndeaproape minunile lui Dumnezeu, să ne întâlnim cu noi înșine și cu pelerinii care ne însoțesc, făcând astfel un schimb de experiență și de valori interioare. Toate acestea pot aduce schimbări în viața pelerinilor și datorită acestor schimbări acest produs turistic devine o experiență de neuitat. Parcurgerea drumului devine astfel un drum interior.

Întâlnirea dintre natură și cultură

Via Mariae, la fel ca alte pelerinaje, îi aduce mai aproape de natură pe pelerinii care străbat drumul pe jos. Le arată nu numai frumusețile, ci și rănilor peisajului, deșeurile și poluarea, pe care poate nu le-au observat din mașină sau nu i-au cunoscut formele de manifestare. Totodată – având în vedere că pelerinajul, de obicei se distanțează de drumurile aglomerate, de șosele - poate releva pelerinilor comori ascunse sau mici bucurii, curiozități încă nedescoperite. Ruta de pelerinaj Via Mariae, reprezintă o rețea specifică de pelerinaje, ale cărei trasee străbat în primul rând natura.

Totodată Via Mariae - asemenea altor rute de pelerinaj - arată interes și față de moștenirea culturală. Pelerinul caută nu numai trăiri spirituale, ci prin intermediul aproapelui său, al localnicilor, caută totodată spiritualitatea locului, voința spirituală și formele sale de manifestare din prezent și trecut deopotrivă. O parte considerabilă a patrimoniului construit a fost motivat religios, dar există și elemente populare, de folclor sau lucrări de artă, care exprimă modul de gândire, respectiv percepția religioasă a comunității locale. De aceea, rutele de pelerinaj sunt create în așa mod, încât pelerinii să întâlnească mai multe forme ale culturii

locale, în măsura în care aceste construcții, creații sau evenimente nu depășesc limitele religioase și ale toleranței.

Misiunea creștină

Cea mai importantă figură a lumii creștine este Iisus Hristos, iar cele mai marcante scene ale dezvoltării creștinismului, sunt locuri care se leagă de viața lui, a apostolilor și a Fecioarei Maria. Pe teritoriul României și al Ungariei nu există locuri concrete care se leagă de viața lui Iisus Hristos, dar cu toate acestea, există o mulțime de valori creștine, fiind cunoscute mai ales locații și așezări legate de viața unor sfinți. Bazinul Carpatic este cea mai importantă regiune a cinstirii Mariei, unde posibilitatea descoperirii tezaurului de valori creștine este inepuizabil. Cinstirea Mariei și pelerinajul, au rădăcini adânci și bogate, precum și tradiții încă vii, de pe vremea regelui Sfântul Ștefan. (Regnum Marianum). Acestea au constituit inspirația pentru realizarea rutei de pelerinaj Via Mariae, ca să existe un drum, care leagă asemenea unui rozariu locurile de pelerinaj.

„Regele Sfântul Ștefan, fondatorul statului maghiar, în acele vremuri precare, a visat la un viitor, care se bazează pe o națiune cu un puternic crez religios. În perioada domniei sale s-au construit mai multe sute de biserici, dintre care multe în cinstea Preafericitei Maria. Faptul că regele a pus națiunea și statul maghiar sub ocrotirea Maicii Domnului, denotă marea sa înțelepciune. Noi, maghiarii am fost printre primii care o cinstim pe Preafericita Maria, ca Maica noastră, Patroana națiunii. În religia noastră pelerinajul are o importanță deosebită, a cărei motivație diferă de la individ la individ. Printre multiplele motive regăsim rugăciunea în caz de nevoie, boală, recunoștință, dorința de purificare, rugăciunea pentru cei morți, precum și ispășirea păcatelor. Dar printre motive se află și s-a aflat întotdeauna cunoașterea unor peisaje străine, oameni, locuri de pelerinaj, motive pentru care și astăzi pornesc la drum în lumea întreagă, oameni sensibili la valorile religioase și creștine..” Circulara Msgr Arhiepiscop. Dr. Jakubinyi György Alba Iulia, 10 septembrie 2010, Ziarul Săptămânal Catolic Vasárnap, versiunea online

Ruta de pelerinaj Via Mariae are trei obiective:

- Păstrarea valorilor creștine și transmiterea acestora către generațiile viitoare
- Promovarea valorilor culturale și religioase din Europa Centrală
- Crearea unei rețele de pelerinaj sigure, purtătoare de valori pentru cei care sunt dornici de spiritualitate, respectiv doresc să iasă din cotidian

Scopul creării căii de pelerinaj Via Mariae a fost să reînnoim tradiția cinstirii Fecioarei Maria, care în această regiune are rădăcini adânci în timp. Dorim ca lumea să descopere excepționalitatea locurilor mariane și astfel să fie posibilă transmiterea mesajului Mariei către alte națiuni. Calea de pelerinaj ar putea deveni instrumentul care să-i ajute pe credincioși și necredincioși deopotrivă în descoperirea lui Iisus

2. Traseul din Harghita al rutei de pelerinaj Via Mariae și conexiunile cu Ținutul Secuiesc

Traseul din Harghita al Drumului Mariei este un traseu deosebit, pe de o parte pentru că aici căile principale ajung la capătul de vest, pe de altă parte pentru că deseori drumul către destinație, trece prin locuri mai dificile și mai periculoase decât de obicei. Un capăt al Drumului Mariei este deci localitatea Șumuleu Ciuc și locul de pelerinaj de aici, iar logica traseelor indicate a fost, ca drumul Mariei să adune pelerinii porniți spre Șumuleu nu doar dintr-una, ci din mai multe direcții ale Ardealului și Ținutului Secuiesc, modernizând într-un fel pelerinajele, punându-le la îndemâna și înțelegerea omului de azi. În prezent există două direcții ardeleno-și șapte-opt secuiești (în total cinci trasee)

Cu toate acestea trebuie să delimităm arterele principale de ramificațiile adiacente, întrucât traseele principale din est-vest aduc în multe cazuri pelerini nu numai din Secuime, ci și de mai

departe, plecați la drum de mai multe săptămâni, pe când arterele laterale sunt străbătute în doar câteva zile. Traseele sunt bine diferențiate, având numere și culori diferite, astfel liniile principale și cele laterale vor putea fi urmate cu ușurință.

Delimităm următoarele trasee principale din Ardeal:

M 05 roșu

Târgu Mureș – Inlăceni - Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc) - Ghimeș-Făget

Târgu Mureș– Sărățeni (MS) – Șiclod, Cușmed, Atid, Inlăceni, Firtosu, Păuleni, Lupeni, Dealu, Zetea, Căpâlnița, Vlăhița, Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Păuleni Ciuc, Delnița, Bârzava, Frumoasa, Lunca de Sus, Ghimeș-Făget (județul Bacău)

M 01 mov

Cluj Napoca – Târgu Mureș – Praid - Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Cluj Napoca – Târgu Mureș – Sărățeni (MS) – Praid – Bucin – Borzont – Joseni – Suseni – Voșlăbeni – Ineu – Cârța – Dănești – Mădăraș Ciuc – Racu – Bârzava – Păuleni Ciuc – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Pe lângă acestea, este planificat un traseu în sudul Ardealului, dar aceasta este încă în stadiul de început.

M 03 mov

... Arad – Alba Iulia – Sighișoara – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Albești (MS) – Șoard – Secuieni – Filiaș – Cristuru Secuiesc – Rugănești – Șimonești – Cireșeni – Forțeni – Odorheiu Secuiesc – Băile Homorod – Căpâlnița – Vlăhița – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Dintre traseele laterale sunt în curs realizare sau planificare următoarele:

M 12 albastru

Brașov – Sfântu Gheorghe – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc) – Toplița – Vatra Dornei

Bixad (CV) – Băile Tușnad – Tușnadu Nou – Vrabia – Cetățuia – Sânsimion – Sântimbru – Sâncrăieni – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc) – Păuleni Ciuc – Delnița – Bârzava – Racu – Mădăraș – Dănești – Cârța – Ineu – Voșlăbeni – Suseni – Joseni – Lăzarea – Ghiduț – Remetea - Ditrău – Subcetate – Sărmaș – Gălăuțaș – Toplița – Bilbor – Vatra Dornei (SV).

M28 galben

Coșnea – Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc) – Târgu Secuiesc – Sfântu Gheorghe

Coșnea (județul Bacău) – Șoimeni – Șumuleu Ciuc – Fitod – Leliceni – Misentea – Bancu – Plăieșii de Jos – Plăieșii de Sus – Imper – Iacobeni – Cărpinenii (CV)

M29 verde

Micloșoara – Baraolt (CV) – Sântimbru Băi – Băile Jigodin– Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc)

Concluzionând putem spune, că ruta de pelerinaj Via Mariae din județul Harghita, reprezintă o rețea bogată, bine proiectată. În prezent doar o porțiune a fost realizată, marcată (55-60%), dar potrivit planificării, în viitorul apropiat va fi realizată întreaga rută (aproximativ până în 2015). Ruta din județul Harghita are legătură cu un traseu apusean (direcția Praid-Târgu Mureș), cu două trasee în direcția sud (spre Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc), alte două trasee părăsesc județul spre răsărit (în direcția Ghimeș și Coșnea), iar spre nord are o altă legătură (în direcția Bilbor - Vatra Dornei).

3. Trendurile, cererile de pe piața turismului actual și grupurile țintă

În 2010 turismul a reprezentat în cifre 9,2% din GDP-ul global, 8,2% din angajați, 6,1% din veniturile obținute din export și 9,2 din totalul investițiilor (WTTC Annual Report-2011),

Trendurile de pe piața turismului actual se grupează în jurul a cinci probleme:

1. modificările demografice, dintre care un rol important îl are procentul ascendent al categoriei de vârstă a treia, și toate modificările rezultate din aceasta (crește cererea pentru calitate, confort, terapii și vizitarea orașelor),

2. creșterea conștientizării sănătății: se simte în toate segmentele și are efecte diverse, cu importanță nu numai pentru „industria sănătății”, ci și pentru turismul activ și de asemenea pentru alte forme de petrecere a timpului liber. (eliminarea stresului)

3. cunoștințe și studii: sunt tot mai mulți turiști cu studii; odată cu creșterea nivelului general de pregătire în țările dezvoltate, există o cerere tot mai mare pentru turismul bazat pe cunoștințe.

4. experiențe: turiștii de astăzi sunt în majoritatea cazurilor călători experimentați, care au vizitat mai mult de 4, 5, sau chiar 10 destinații din străinătate și astfel au un punct de referință. Acest aspect constituie o oportunitate de piață pe seama exigenței, a bunei informări și a ideilor rafinate.

5. slow tourism: cererea pentru turismul nonconformist se extinde. De multe ori turiștii care au posibilități materiale, optează pentru bungalow-uri sau corturi, în locul hotelului, merg pe jos în schimbul autoturismului, ori aleg servicii simple. (activități de artizanat, care necesită mult timp, metode spirituale de petrecere a timpului)

Dintre cele cinci mari trenduri social-turistice, unele au efect negativ (trenduri demografice și de experiență), două dintre ele reprezintă oportunități în turismul religios (cunoștințe și studii, respectiv conștientizarea sănătății), iar unul poate constitui o bună bază pentru turismul pelerin (slow tourism)

Îmbunătățirea cunoștințelor și a studiilor crește numărul celor interesați de valorile naturale și culturale ale drumului de pelerinaj Via Mariae, întrucât traseul oferă multe obiective turistice interesante, neexplorate de turiști, oferind posibilitatea de a ne întâlni cu oameni interesați.

Conștientizarea importanței sănătății se poate exterioriza prin diferite metode profilactice (wellness, gimnastică, etc.), sau prin metode mai simple de prevenire: drumeții, mișcare activă, mai multă relaxare - coroborat cu principiul muncii mai puțin.

Importanța cea mai mare pentru noi, o reprezintă apariția slow tourism-ului, întrucât acesta se distanțează de toate formele de turism de până acum - modernizate, foarte organizate, a turismului de mulțime – reprezentând oameni care caută programe lejere, dar active. În slow tourism nu este obligatorie asigurarea experiențelor tari, mai puțin înseamnă mai frumos, accentul se pune pe detalii și în centrul atenției se află oamenii, lumea vie sau chiar spiritualitatea, religia. Călătorii tipici ai acestui curent:

- turiștii excursioniști, care nu neapărat se cazează în clădiri moderne, ci se conformează cu condițiile locale sau se cazează în corturi. Aria de interes poate fi foarte largă, de la lumea vie la cea neînsuflețită, într-un mod nu foarte activ, și în nici un caz nu folosesc instrumente motorizate, preferând liniștea, relaxarea și programul liber ales.

- cei care sunt în căutarea experiențelor culturale noi: departe de zgomotul orașului (în unele cazuri pot fi chiar turiști în orașe mari, dar nu vizitează evenimente sau locuri aglomerate), vizitatori ai unor așezări mici, situri arheologice, obiective culturale, voluntari care sunt interesați de multe lucruri, dar nu se grăbesc. La sosire deja au un bagaj semnificativ de cunoștințe asupra locului, dorind să verifice și să mărească acest bagaj de cunoștințe

- turiști religioși-culturali, pelerini, din care există mai multe categorii. O categorie o reprezintă grupul celor care călătoresc individual, neorganizat, a căror motivație religioasă este mai slabă, sunt motivați mai mult cultural, pot fi însă și religioși (dar nu își exteriorizează neapărat apartenența la vreuna dintre biserici sau culte). Sunt stăpânii propriului timp, astfel petrec mai

mult timp în locurile care li se par interesante, fiind dispuși să asimileze informații mai detaliate și să solicite servicii personalizate. Cealaltă categorie este cea a pelerinilor adevărați, ale căror număr depinde de locație. Sunt clienți fideli, care revin de mai multe ori. Pretențiile privind programul și serviciile diferă de cele ale turiștilor obișnuiți, de aceea locurile de cazare trebuie să dispună de condiții corespunzătoare pentru cazarea pelerinilor (asigurarea locațiilor pentru aprofundarea credinței, programe comunitare, cazare, masă).

Specificul turismului postmodern constă însă în faptul, că dispar grupurile țintă stabile în înțelesul clasic. Categoriile se întrepătrund, ceea ce înseamnă că individul care într-o vară este turist de masă, turist pe malul mării sau schior în Alpi, în următoarea perioadă poate fi turist excursionist (așa numit alocentric), pentru care nu reprezintă o problemă lipsa totală sau parțială a confortului. Asta nu înseamnă lipsa totală a condițiilor, sau că în cazul slow tourismului nu este necesară existența vreunui tip de infrastructură sau sistem de primire. Trei condiții rămân neschimbate, ori în unele cazuri capătă un rol mai important, poate chiar datorită neutilizării celorlalte elemente infrastructurale:

- asigurarea informațiilor. Condiția de bază a utilizării este ca turiștii să încerce trasee, programe, activități previzibile, utilizarea să rămână transparentă; activitățile ample care se desfășoară în natură, pe suprafețe mari, necesită și mai multă informare.
- conținuturi: pentru turiștii postmoderni, nu sunt suficiente descrierile existente, istoria clădirilor. Sunt necesare relațiile, cunoștințele, experiențele sociale, religioase, naturale și spirituale.
- siguranță: lejeritatea, libertatea nu înseamnă că nu ar fi nevoie de siguranța individului și a bunurilor. Dimpotrivă turismul postmodern s-a dezvoltat în Occident, tocmai datorită faptului că cele mai multe locații pot fi folosite individual. Trebuie să atingem acest nivel și în Europa Centrală, în primul rând pe traseul Via Mariae, ca pelerinii să nu aibă grija siguranței fizice, să se poată bucura nestingheriți de conținutul spiritual și natural al pelerinajului.

Cui i se adresează ruta de pelerinaj Via Mariae?”

- excursioniștilor
- celor care caută
- credincioșilor activi

Ce oferă Via Mariae?

Excursioniștilor:

- Cunoștințe ample asupra valorilor locale.
- Experiența excursiei, a mișcării, a performanței
- Peripluri pe distanțe mai mari, pentru cei care se angajează în trasee de doar câteva zile
- Provocare, pentru cei care se angajează la pelerinaj din curiozitate sau dorința de performanță

Pentru cei care caută :

- Trăiri spirituale și comunitare,
- Realitatea și frumusețea lumii create ,
- Calea către Iisus.

Pentru credincioșii activi:

- Trăirea, înțelegerea simbolurilor, valorilor istorice, bisericesti.
- Cunoașterea tradițiilor religioase și aprofundarea credinței
- Trăiri spirituale și prilej de pocăință,

Acest drum care leagă șapte țări este deschis oricui, cine caută valori naturale, spirituale sau culturale, fără limită de vârstă. Pe calea sa, pelerinul are posibilitatea de a alege dintr-o

paletă largă, de la o plăcută recreere de o jumătate de zi, până la un pelerinaj extenuant de mai multe săptămâni. Poate fi străbătut pe jos și cu bicicleta, individual sau în grup. Poate fi străbătut în totalitate sau doar pe porțiuni, în toate direcțiile.

4. Produse și servicii turistice

Exploatarea centrului sacral al maghiarimii, oferă noi posibilități de îmbunătățire a calității vieții în societatea secuiască și în sens mai larg a calității vieții societății române. Multiple exemple europene ne demonstrează, că dezvoltarea spațiilor sacrale trebuie făcută cu precauție și în conformitate cu un plan bine structurat. Dezvoltarea centrelor religioase conferă posibilități, ale căror efecte pozitive se fac simțite pe plan spiritual, cultural, social și economic deopotrivă.

O sarcină importantă a centrelor religioase este aceea, de a reda oamenilor credința adevărată, încrederea pierdută, care constituie condiția conviețuirii și fără de care omenirea nu are un viitor. Funcționarea marilor centre europene de pelerinaj și a rutelor de pelerinaj, ne înfățișează câtă putere derivă din turismul religios bine organizat.

Dezvoltarea turistică este indispensabilă pentru promovarea valorilor noastre culturale, respectiv pentru păstrarea moștenirii spirituale a națiunii maghiare. Turismul religios reprezintă un segment considerabil, specific și aflat într-o rapidă ascensiune, a industriei turismului.

Drumul de pelerinaj planificat, ca produs turistic, trebuie să conțină acele experiențe care atrag vizitatorii:

- trăiri spirituale și religioase, purificare, catarsis
- evadarea din cotidian
- ieșire (parțială sau totală) din clăbucul civilizației

- apropierea de natură, obiective natural-estetice
- experimentarea performanței - a succesului (sentimentul „am reușit”)
- vizitarea, descoperirea locurilor sacrale, nu doar în mediul urban.
- vizitarea locurilor istorice comemorative, „prezentarea” trecutului

În procesul de realizare a rutei de pelerinaj, este esențială planificarea produselor locale și a serviciilor turistice conexe și de altă natură, cu care intră în contact pelerinii :

1. servicii strâns legate:

a. servicii utilizabile în mod continuu: cazare, masă, informare.

Este esențială determinarea precisă a categoriilor locurilor de cazare, care pot face parte dintre cele preferate, recomandate. În principiu putem stabili trei categorii: locul de cazare tip low cost (prețuri între 0-5 euro), cameră de închiriat sau alt loc de cazare de calitate medie (între 5-10 euro), categoria mijlocie de calitate bună (pensiuni, hoteluri cu servicii mai simple (între 10-25 euro). Pe parcursul traseului trebuie construite locuri de odihnă, toalete, trebuie amenajat spațiul din jurul izvoarelor, vizitatorii trebuie informați cu privire la conținutul de minerale și efectele apelor.

b. servicii utilizabile ocazional: transport, acordarea primului ajutor, aprovizionare.

Serviciile de închiriere auto, transport persoane, transport aerian sunt esențiale deoarece pelerinii străbat rareori traseul în ambele direcții, de multe ori încearcă doar o porțiune mai mică de câteva zile, pentru aceasta având nevoie de servicii de transport la dus sau întors. Acordarea primului ajutor sau tratamentul spitalier trebuie să fie la îndemâna pelerinilor, făcându-se publice datele de contact ale salvatorilor montani și

ale cabinetelor medicale. Informațiile privind produsele de artizanat, magazinele alimentare, magazinele care comercializează produse de uz comun și echipamente de drumeție, trebuie să fie accesibile la locurile mai importante de cazare și odihnă, pe materialele de informare.

2. Servicii conexe și tipuri de experiențe: evenimentele religioase, sărbătorile, (unele) momente ale turismului rural, (anumite) atracții culturale (alegând în funcție de eveniment, tematică, locație), festivitățile urbane constituie puncte de atracție. Orice eveniment, sărbătoare religioasă, creștină poate prezenta interes pelerinului, întrucât motivațiile spiritual-religioase sunt cei mai frecvenți și mai puternici factori în pelerinaj. În plus, cele mai multe experiențe ale turismului rural, se potrivesc cu aria de interes a pelerinilor: societatea agrară, multiplele forme ale folclorului, momentele agriculturii și creșterii animalelor sunt frumoase exemple ale vieții simple și a prețuirii valorilor durabile. Totuși locurile de cazare sau magazinele prea comerciale, programele zgomotoase (de exemplu: carnavalul) pot tulbura pelerinii, de aceea nu este de recomandat relaționarea acestora cu traseul de pelerinaj.

3. Servicii ușor conexabile: valori naturale, zone ocrotite, unele forme ale turismului activ. Pelerinul nu este fundamental un ecoturist, cel puțin nu pornește la drum pentru cunoașterea lumii vii. Totuși, aria de interes a celor mai mulți vizitatori cuprinde și natura, întrucât marea parte a traseului trece prin natură și nu prin așezări omenești. Peisajul, formațiunile geologice, apele, dar și diferitele forme de manifestare ale lumii vii pot fi interesante pentru pelerini, care doresc să cunoască ca simpli observatori (deci nu ca participanți activi), sau chiar în detaliu anumite ecosisteme și biotopuri. Totodată unele forme de mișcare specifice ecoturismului sunt compatibile cu posibilitățile pelerinajului (chiar dacă nu cu pelerinajul propriu), ca de ex: mersul cu bicicleta, călăritul, mersul cu schiurile, alergatul pe unele porțiuni. Unele servicii de wellness sau ale turismului terapeutic sunt conexabile cu pelerinajele, în măsura în care sunt oferite cu bun simț și rămân în anumite limite.

4. Produse turistice incompatibile

Trebuie amintite serviciile și produsele incompatibile cu pelerinajul. Astfel trebuie evitată circulația motorizată și toate tipurile sale comerciale: nu doar serviciul în sine (ATV, sanie cu motor, motocicletă de teren) trebuie evitat de către pelerini (nu trebuie să li se ofere), ci nici eventualele căi ale excursioniștilor motorizați, nu trebuie să se intersecteze cu rutele de pelerinaj. Totodată pelerinajul este neutru față de schiat, patinaj, ori alte sporturi. Poate fi de-a dreptul nociv dacă traseul trece printre asemenea locuri sau în oferta pelerinajului se includ elemente, care nu corespund cu sistemul de valori și obiectivul pelerinajului: locuri de distracție zgomotoase, centre comerciale, concerte, festivaluri, ștranduri, tabere de elevi, locații ale turismului comercial.

Serviciile conexe rutei de pelerinaj pot fi detaliate astfel:

Locuri de cazare pentru pelerini

Identificarea, categorizarea și promovarea locurilor de cazare potențiale și existente, reprezintă o parte importantă a viziunii turistice. Întrucât traseul străbate în cea mai mare parte zona rurală, și în multe așezări lipsesc locurile de cazare corespunzătoare, în aceste zone trebuie găsite soluții alternative: parohii, locuri de cazare familiale. Trebuie modificată și legislația actuală, pentru a putea fi incluse și locurile de cazare pentru pelerini.

Masă

Masa corespunzătoare este un aspect important al pelerinajului. Pelerinii sunt deschiși în privința cunoașterii produselor locale și a experimentării specialităților gastronomice. Ruta de pelerinaj Via Mariae dă posibilitatea promovării produselor locale, care provin de la mici producători, împreună cu restaurantele, hanurile și micile magazine existente. Identificarea izvoarelor este de asemenea importantă, pentru asigurarea apei potabile.

Informatizare

Este esențial ca punctele de informare turistică să fie accesibile la distanțe de câte o zi și să existe o recepție non stop, unde pelerinii pot obține informații telefonic. Realizarea acestora poate fi relaționată cu centrele de informare existente deja, dar poate constitui un stimul pentru realizarea unor centre, în așezări unde acestea lipsesc deocamdată. Informarea poate fi și trebuie facilitată cu panouri informative. Pe alocuri, trebuie construite și locuri de odihnă, care să dispună de infrastructura necesară. Acordarea primului ajutor, asistența medicală, asigurarea medicamentelor, posibilitățile de cazare, ghișee de schimb valutar, bancomate, informare, etc., toate sunt importante și trebuie incluse în informarea pelerinilor.

Transportul bagajelor și transportul de persoane

Sosirea pelerinilor și transportul bagajelor sunt părți componente ale viziunii Via Mariae. Trebuie puse la îndemâna pelerinilor numerele de contact ale curselor de autobuz locale, județene, naționale și internaționale, cursele de tren, posibilitățile de închiriere auto, modalitatea de rezervare a biletelor de avion. Totodată există o cerință continuă pentru transportul bagajelor, mai ales în cazul pelerinajelor de mai multe zile. Acestea pot apărea ca produse auxiliare în prezentul apropiat.

Programe religioase și culturale

O condiție esențială a realizării și dezvoltării turismului religios, este promovarea corespunzătoare a programelor spirituale existente în regiune. Informarea asupra sărbătorilor de hram, ale zilelor satului sau orașului, a evenimentelor religioase importante care se organizează periodic (pelerinaje: cinstirea Marie, Royariu viu, Pelerinajul de Rusalii, etc., programe: spectacolul Passio, Întâlnirea carismatică, Rugăciunile de ispășire, CSIT, etc.) este o sarcină importantă de realizat. Totodată informarea asupra programelor culturale locale, ale muzeelor, ale caselor satului și tradițiilor populare face parte integrantă din Pelerinaj. Pelerinii își dedică timpul cu plăcere, pentru cunoașterea culturii locale, a evenimentelor și a programelor religioase.

Prezentarea obiectivelor construite și naturale

Turismul pelerin stă în strânsă legătură cu cunoașterea valorilor locale. Motto-ul rutei de pelerinaj Via Mariae - „Pe drumul valorilor!” - reflectă deasemenea acest aspect. Răspândirea corespunzătoare, în mai multe limbi, ale acestora este sarcina noastră, a tuturor. Din păcate acest lucru este imposibil în anumite așezări. De acest lucru este strâns legată organizarea unor voiaje cu ghid. Acestea sunt noi produse auxiliare ale drumului.

Conexiunea cu alte drumuri tematice

În județul Harghita, ruta de pelerinaj Via Mariae, se intersectează cu următoarele drumuri tematice: Drumul sării, Drumul apei, Drumul fructelor, și deasemenea cu multe trasee turistice de pădure, marcate. Prezentarea traseelor verzi din județ, duc la creșterea nivelului de vizitare al județului și al drumurilor (Drumul apei, Drumului bradului, Drumul Vărșag, Drumul teiului, Drumul fructelor), de acestea fiind strâns legate traseele educaționale (Siculidium, Traseul cicliștilor din Korund, Traseul Mohoș, traseele meditative ale franciscanilor) și drumurile pentru cicliști (importante mai ales pentru pelerinii care străbat traseul cu bicicleta)

Conexiunea cu alte servicii turistice

Formele turismului activ: călărit, schi, ciclism, orientare pe teren, patinaj, înot, etc. pot apărea ca elemente complementare de-a lungul drumului, iar informarea corespunzătoare asupra acestora trebuie să reprezinte deasemenea o parte integrantă a acestei concepții.

Primirea pelerinilor

Această tradiție, ritualul în cauză, aproape că s-a dat uitării, dar unele elemente ale acesteia le regăsim la Pelerinajul de Rusalii. Așteptarea pelerinilor la intrarea în localități, salutarea

pelerinilor, intrarea în coloană în biserică, binecuvântarea, ospătarea și plecatul constituie oportunități cu noi forțe de atracție.

5. Parteneri și alți colaboratori în realizarea rutei de pelerinaj Via Mariae

Realizarea rutei de pelerinaj Via Mariae a fost inițiată în 2006, și este gestionată în continuare de Asociația de interes public Mária Út din Ungaria, care și-a asumat în primul rând realizarea traseelor din Ungaria, dar și coordonarea traseelor din țările limitrofe. Materializarea traseelor din Ardeal este făcută de Asociația Via Mariae din Ardeal, înființată mult mai târziu în 2012, în parteneriat cu alte organizații, în primul rând cu organizația Caritas din Alba Iulia și Asociația Carpatică din Ardeal.

În general putem spune, că realizarea și umplerea cu conținut a rutei de pelerinaj, este făcută într-un parteneriat cu patru participanți: biserici (bisericile creștine), administrațiile locale, firme (turistice și non-turistice), respectiv organizații civile.

În cadrul bisericilor, au un rol important Biserica Romano Catolică (întrucât cultul Mariei este mai dezvoltat în cadrul credincioșilor catolici) și călugării franciscani din Șumuleu (dar nu numai). Rolul bisericilor constă în primul rând în umplerea cu conținut, organizarea de programe religioase și întâlniri între pelerini, asigurarea impulsurilor spirituale respectiv organizarea pelerinajelor. Un aspect secundar va fi constitui amenajarea de locuri de cazare pentru pelerini de-a lungul traseului, unde nu există încă infrastructură turistică, respectiv înființarea de servicii de informare privind valorile sacrale și religioase ale așezărilor și împrejurimilor și pentru promovarea drumului. Deseori, grupurile de voluntari din cadrul parohiilor, ne ajută în activitatea de marcare și întreținere a drumului.

Clasa politică și administrațiile publice sunt doi participanți importanți, atât din punct de vedere al finanțării, cât și al organizării. Administrațiile locale au reprezentat un sprijin și până în prezent, mai ales în cadrul Asociației de Dezvoltare din județul Harghita, care a contribuit la finanțarea rutei de pelerinaj în prima fază. Rolul administrațiilor publice este vital în privința identificării proprietarilor de teren, în realizarea suportului logistic și alte domenii de organizare. Clasa politică care nu aparține de administrațiile locale, capătă rol în îndepărtarea obstacolelor administrative și politice (de exemplu favorizarea calificării rutei de pelerinaj, fundamentarea legală a locurilor de cazare pentru pelerini, activitate de lobby, etc.)

Firmele, mai exact firmele locale, au un rol esențial. Un rol primordial o au firmele turistice, care asigură locuri de cazare, masă și alte servicii corespunzătoare pelerinilor. Chiar și firmele locale, care nu au ca obiect de activitate turismul, au un anumit rol, în primul rând manufacturierii, producătorii și comercianții de alimente, obiecte de uz comun (servicii personale, îmbrăcăminte, organizare de ture), dar și firmele de transport, închiriere auto, agenții de organizare a excursiilor se pot confrunța cu solicitări neobișnuite. Pe de altă parte, firmele care nu au nici o legătură cu turismul, pot contribui din punct de vedere material la sprijinirea acestei inițiative.

Organizațiile civile au de asemenea un rol important, întrucât datorită experienței ei pot organiza cel mai eficient munca voluntară necesară marcării, dar și datorită funcționării sistematice și previzibile. Cea mai importantă dintre aceste organizații este Asociația Carpatică din Ardeal, care ne-a pus la dispoziție un număr mare de profesioniști și voluntari, care ne-au ajutat în activitatea de marcarea și identificare a traseelor. Organizația Cercetașilor a contribuit la realizarea drumului cu mulți tineri entuziaști.

Pe lângă acestea este esențială colaborarea cu organizațiile ecologice, mai ales cu cele care au în grijă anumite rezervații naturale sau trasee verzi, întrucât relațiile bune ale acestora cu pelerinajul determină succesul rutei Via Mariae.

Paleta însă este cu mult mai vastă, astfel multe alte organizații civile pot contribui cu ajutor spiritual sau material. Nu trebuie uitat nici rolul activ al Asociațiilor composesorale, dintre care unele deja au avut o contribuție materială semnificativă, în primul rând la realizarea stâlpilor indicatoare, din material lemnos de bună calitate.

Realizarea rutei de pelerinaj Via Mariae va implica evident mult mai mulți participanți - nu doar din cele patru dimensiuni enumerate mai sus, sau prin exemplele amintite - ducând la o colaborare comunitară strânsă în multe localități. Astfel sprijinul mass-media este inestimabil, participarea continuă a ziarelor sau a voluntarilor, care se implică în lungul proces de realizare și promovare a rutei de pelerinaj Via Mariae, nu datorită apartenenței la vreo organizație sau instituție, ci în primul rând din motive personale, ascultându-și vocea interioară.

6. Posibilitățile actuale de utilizare, creare a produselor

Printre aspectele concepției se numără și porțiunile finalizate într-o anumită măsură, în care pot fi utilizate deja de către turiștii obișnuiți - cu toate că aceasta încă reprezintă o sarcină operativă concretă.

Evident ruta de pelerinaj nu este doar un traseu marcat, ci o experiență complexă, de care aparțin diferite servicii și puncte de atracție. Următoarele tipuri obiective turistice vor fi componente ale produselor turistice:

- monumente bisericesti și alte clădiri sacrale ,
- valori de artă populară și folclor,
- valori naturale, ecologice, rezervații, ecosisteme
- tezaurul istoric: relicve arheologice, clădiri istorice, locațiile unor evenimente istorice, relicve din istoria industriei,

- evenimente (de folclor, culturale, religioase), programe periodice și de ocazie (vezi cap. 4).

Este important de reținut, că aceste atracții se vor regăsi în ghidul rutei de pelerinaj Via Mariae, care se va realiza în urma finalizării concepției! Tocmai din acest motiv, prezenta concepție nu se ocupă de obiectivele turistice detaliate pe localități sau cu prezentarea valorilor turistice în parte.

Totodată, deși prezentul studiu nu se referă la identificarea și analiza detaliată a grupurilor țintă, acestea reprezintă un aspect legat de prezentul concept,. Acest studiu a amintit pe scurt în capitolele 1 și 3 acest aspect, dar pe larg va fi prezentat în Proiectul de marketing realizat în urma finalizării concepției.

În esență planificăm două moduri de transformare, a porțiunilor din traseu în produse turistice de piață. Prima în funcție de durată, cealaltă prin organizarea de pelerinaje parțiale sau în totalitate tematice, relaționate la evenimente religioase.

6.1. Programe turistice detaliate pe zile

Trebuie luate în considerare și zilele de sosire și plecare.

1. Pachet : M05 Sihăstria Sfântul Ioan Botezătorul din Sărățeni - Inlăceni - Dealu - Vlăhița– Șumuleu Ciuc: 4 zile/ 99, 5 km

0. zi: sosire la Sărățeni - Sihăstria Sfântul Ioan Botezătorul 2,2 km, 50 minute

1. zi: Sărățeni – Șiclod – Cușmed – Atid – Inlăceni: 20,3 km, 7.30 ore

2. zi: Inlăceni – Firtușu – Păuleni – Lupeni – Dealu: 25. 5 km, 8 ore

3. zi: Dealu – Zetea – Căpâlnița – Vlăhița: 24 km, 10 ore

4. zi: Vlăhița – Pasul Vlăhița (Tolvajos-tető) – Șumuleu Ciuc 30,3 km, 10 ore

2. Pachet : M05 Ghimes Faget – Apahavas - Pârâul Ugra -Muntele Frumos – Frumoasa – Bârzava – Delnița – Păuleni Ciuc – Șumuleu Ciuc 2 zile/47, 5 km

1. zi: Capela Contumaț - Apahavas - Pârâul Ugra – Biserica din Lunca de Sus / Colegiul Sfânta Elisabeta 20,7 km, 8, 00 - 9,00 ore

2. zi: Lunca de Sus – Muntele Frumos – Muntele Păgânilor – Frumoasa – Bârzava – Delnița– Păuleni Ciuc – Șumuleu Ciuc 26,8 km, 9,45 ore

3. Pachet: M01 -M05, Târgu Mureș – Șumuleu Ciuc, 8 zi (varianta de aeroport)

Târgu Mureș – Sărățeni – Inlăceni – Dealu – Șumuleu Ciuc

1. zi: Târgu Mureș aeroport – Sângeorgiu de Mureș (zonă asimilată orașului)

2. zi: Sângeorgiu de Mureș – Valea – Vărgata 20 km, 6 ore

3. zi: Vărgata – Sihăstria din Sărățeni 28 km, 8-9 ore

4. zi: Sărățeni – Șiclod – Cușmed – Atid – Inlăceni: 20,3 km, 7.30 ore

5. zi: Inlăceni –Firtușu – Păuleni – Lupeni – Dealu: 25. 5 km, 8 ore

6. zi: Dealu – Zetea – Căpâlnița – Vlăhița: 24 km, 10 ore

7. zi: Vlăhița – Pasul Vlăhița (Tolvajos-tető) – Șumuleu Ciuc 30,3 km, 10 ore

8. zi: întoarcere la Târgu Mureș, vizitarea orașului, aeroport.

4. Pachet : M01, Sărățeni – Praid – Culmea Bucin – Șumuleu Ciuc: 5 zile/120 km

1. zi: Sărățeni – Praid 14 km, 4.30 ore

2. zi: Praid – Culmea Bucin 30 km, 11 ore

3. zi: culmea Bucin – Borzont – Joseni – Ciumani – Suseni 24 km, 8 ore

4. zi: Suseni – Voșlăbeni – Cârța 26,6 km, 9 ore

5. zi: Cârța – Dănești – Mădăraș - Racu– Delnița – Păuleni Ciuc – Șumuleu Ciuc 25.7 km, 8.30 ore

5. Pachet: M03, Sighișoara – Șumuleu Ciuc 4 zile/110 km

1. zi: Sighișoara – Albești – Boiu Mic – Șoard - Secuieni – Filiaș – Cristuru Secuiesc 25.6 km, 8,00 ore

2. zi: Cristuru Secuiesc – Rugănești – Șimonești – Cireșeni – Forțeni – Odorheiu Secuiesc 28,3 km, 9 ore

3. zi: Odorheiu Secuiesc – Szarkakő – Băile Homorod – Căpâlnița – Vlăhița 25.5 km, 8 ore

4. zi: Vlăhița – Pasul Vlăhița (Tolvajos-tető) – Șumuleu Ciuc 30,3 km, 10 ore

6. Pachet : M12, Micloșoara – Șumuleu Ciuc 2 zile/ 53 km

1. zi: Micloșoara – Bixad – Băile Tușnad – Tușnadu Nou – Tușnad 28 km cca. 9,00 ore

2. zi: Tușnad – Vrabia – Cetățuia – Sânsimion – Sâncrăieni – Șumuleu Ciuc 25 km cca. 8,00 ore

7. Pachet: M12, Bilbor – Șumuleu Ciuc 5 zile/126,5 km

1. zi: Bilbor – Toplița 24,4 km 8 ore

2. zi: Toplița – Gălăuțaș – Sărmaș – Subcetate – Remetea -Ditrău 27,2 km, 9 ore

3. zi: Ditrău – Ghiduț - Lăzarea– Joseni - Ciumani - Suseni 22,6 km, 7,30 ore

4. zi: Suseni – Voșlăbeni – Cârța 26,6 km, 9 ore

5. zi: Cârța – Dănești – Mădăraș - Racu– Delnița – Păuleni Ciuc – Șumuleu Ciuc 25.7 km, 8.30 ore

8. Pachet: M28, Estelnic - Miercurea Ciuc (Șumuleu Ciuc) 3 zile/71,8 km

1. zi: Estelnic - Carpineni - Iacobeni - Plăieșii de Jos 23, 8 km, 8 ore

2. zi: Plăieșii de Jos– Cinod – Ciucsângeorgiu 30,7 km, 10 ore

3. zi: Ciucsângeorgiu – Misentea – Lelicieni – Șumuleu Ciuc 15,5 km, 5 ore

9. Pachet: M28, Coșnea– Șumuleu

1 zi: Coșnea– Vf. Viscol – Soimeni – Șumuleu Ciuc 27.5 km, 9 ore

10. Pachet: M29, Micloșoara – Baraolt– Sântimbru Băi – Miercurea Ciuc 3 zile/61, 8 km

1. zi: Micloșoara – Căpeni – Baraolt – Filia 20 km

2. zi: Filia – Sântimbru Băi 24,8 km, 8 ore

3. zi: Sântimbru Băi – Șumuleu Ciuc 17 km 5, 30 ore

Recomandăm aceste pachete persoanelor care iubesc natura și doresc să facă excursii. Frumusețea peisajului și modul de viață specific al oamenilor, oferă o experiență de neuitat. Vă recomandăm să porniți individual doar dacă aveți experiența necesară. Nu recomandăm copiilor sub 12 ani ori persoanelor cu dizabilități !

Copiilor, persoanelor fără experiență și celor în vârstă recomandă următoarele pachete:

11. Pachet: M12, 1 zi: 26 km

1. zi: Cârța – Dănești – Mădăraș – Racu – Delnița – Șumuleu Ciuc 25.5 km, 7.15 ore

12. Pachet : M28 Via Mariae , 1 zi: 16 km

1. zi: Ciucsângeorgiu– Misentea – Lelicieni– Șumuleu Ciuc 16 km, 5 ore

Aceste trasee pot fi utilizate ca drumuri tematice sau educaționale deopotrivă. De-a lungul drumului se găsesc biserici vechi, foarte frumoase, sfințite în cinstea Mariei. Pelerinul are posibilitatea să facă cunoștință cu tradițiile și obiceiurile populare.

6.2. Organizarea de pelerinaje tematice

Pelerinajele tematice pun accentul mai mult pe componentele spirituale, decât pe cele sportive. În regiune se conturează tot mai multe cicluri de programe religioase, bisericesti, spirituale sau culturale, pe care de cele mai multe ori, trebuie doar să le îmbinăm în sistemul de organizare al rutei Via Mariae. Pe lângă acestea, revitalizarea pelerinajelor poate să genereze în viitorul apropiat noi evenimente, produse religioase, care servesc nu numai necesităților spirituale ale turiștilor, ci și ale societății.

Cu cât iau naștere mai multe pelerinaje organizate, cu atât va fi Drumul mai viu.

Acest lucru este facilitat de pelerinaje internaționale și locale:

Pelerinaje pedestre:

- Pelerinajul de Rusalii – pornește din Budapesta spre Șumuleu Ciuc cu 40 de zile înainte de Sâmbăta Rusaliilor
- Pelerinajul Szent Jobb – pornește din Ghimeș-Făget (9 iulie) spre Budapesta (ajunge la procesiunea din 20 august)
- CSIT –în jurul datei de 15 aug – între 11-17
- Pelerinajul “1 Úton” – în prima sâmbătă de după sărbătoarea Maicii Domnului din 15 august de la Șumuleu până la Mariazell se organizează pelerinaje de 1-2 zile la locurile mariane de pe traseu

Pelerinaje cu bicicleta: Pelerinaj pe Via Mariae – Ferbit – www.ferbit.ro

Pelerinaje locale: pelerinajul Royariul Viu din Miercurea Ciuc, procesiunea de cinstire a Mariei, Drumul crucii din zorii zilei de Paști , etc.

Pelerinaje tematice:

Traseul Șumuleu Ciuc-Cârța poate fi folosit ca traseu educațional pe seama copiilor, care atinge 4 biserici vechi, foarte frumoase: bisericile din Șumuleu Ciuc, Delnița, Gârciu, Cârța. Pentru cunoașterea tezaurului natural sunt potrivite traseele Șumuleu Ciuc - Pasul Vlăhița, Șumuleu Ciuc – Vârful Szellő.

O sarcină importantă este aceea, de a stârni dorința în oameni să pornească în propriul pelerinaj. Oricine a experimentat beneficiile pelerinajului, va căuta posibilitatea de a porni din nou. În aceasta constă secretul dezvoltării explozive a turismului pelerin.

6.3.Pașii formării produselor

Procesul de realizare a produselor turistice cuprinde câteva elemente definibile:

1. elaborarea detaliată a posibilităților de utilizare, îmbogățirea cu elemente noi
- 2.elaborarea colaborării cu prestatorii de servicii “vizați ”
3. stabilirea de relații cu agențiile de turism, elaborarea colaborării cu acestea
4. promovare, marketing, vânzarea produselor și serviciilor (vezi proiectul de marketing)
5. dezvoltarea continuă a produselor, integrarea de elemente noi și metode de informare

7. Rezultate scontate și posibilități de dezvoltare

Centrele religioase și rutele de pelerinaj (ca de exemplu conceptul Via Mariae care străbate mai multe țări) oferă multiple posibilități economice și sociale pentru societățile locale, reprezintă noi forțe pentru pelerini și au multe alte beneficii. Marcarea și dezvoltarea rutelor de pelerinaj atrage și dezvoltarea economică în zonă. Dintre întreprinderile locale mici și mijlocii firmele de turism, din industria hotelieră, a construcțiilor, tipografiile, firmele de transport sunt primele care sunt influențate de aceste modificări. Rutele de pelerinaj bine elaborate, contribuie la dezvoltarea economică în județul Harghita, leagă secuimea și maghiarimea din Ungaria de maghiarii din țările învecinate, și ajută statornicia maghiarilor de peste hotare. Pot fi revigorate unele domenii complexe, cum ar fi cursurile de pregătire pentru adulți (dacă ne gândim la Șumuleu Ciuc).

Rezultate scontate și efecte:

- efecte primordiale –în cazul realizării cu succes – asigură pe seama pelerinilor și turiștilor posibilități spirituale, religioase, de autocunoaștere și de recreere, creează oportunități de petrecere a timpului liber în condiții organizate, civilizate și sigure,

- ca și un efect indirect, va prezenta noilor grupuri țintă relicvele sacrale, locurile istorice, obiectivele culturale și valorile naturale într-un mod diferit față de vizitarea rapidă, punând accent pe cunoașterea aprofundată, care poate aduce un grad mai ridicat de utilizare a punctelor de atracție, potențial economic și renume internațional pe seama regiunilor vizitate.
- un efect indus ar putea fi acela de consolidare a comuniunii din interiorul creștinismului, coeziunea din Europa Centrală, poate deveni principalul instrument al înțelegerii și păcii dintre grupurile de vizitați și vizitatori, răspândirea valorilor creștine luând o formă postmodernă, fiind totodată în concordanță cu tradițiile.

Efecte economice în județul Harghita:

- mai multe pensiuni și alte locuri de cazare de pe parcursul traseelor occidentale, pot înregistra indici mai buni de performanță
- manufacturierii locali, producătorii de alimente și comercianții, își îmbunătățesc profitul datorită turiștilor și persoanelor pe care îi deserveșc
- o mulțime mai mare de turiști înseamnă de obicei un trafic mai mare și mai multe servicii solicitate, care într-o măsură mai mare sau mai mică sprijină economia județului.

Efecte sociale în județul Harghita:

- concentrarea asupra valorilor culturale ale clădirilor locale, întreținerea lor,
- „recultivare” religioasă, întremarea colectivităților locale, autocunoașterea prin „ochii” vizitatorilor
- schimb de opinii, lărgirea viziunii asupra lumii, îmbunătățirea toleranței în privința spiritualității și implicit a deosebirilor naționale.

Efecte asupra mediului în județul Harghita:

- folosirea terenurilor, unele terenuri rar folosite vor fi vizitate mai des, ceea ce poate duce la răpirea unor activități ilegale în aceste zone
- reevaluarea locațiilor naturale, ecologice datorită circulației turistice
- scade deteriorarea pășunilor în urma străbaterii acestora de către turiști: pelerinii sunt în esență turiști civilizați, nu sunt caracterizați prin vandalism, totuși utilizarea intensă a terenurilor vizate poate duce la un grad mic de deteriorare sau de eroziune în cel mai rău caz.
- circulație auto mai intensă: chiar dacă pelerinii străbat rutele pe jos, serviciile de transport a acestora sau al bagajelor se desfășoară pe drumurile publice, care poate cauza o oarecare intensificare a traficului rutier.

Posibilități de dezvoltare

Un element important al rutei de pelerinaj Via Mariae, care se regăsește atât în traseele începute, cât și în planurile de viitor, este dezvoltarea traseelor. Cu alte cuvinte traseele trebuie dezvoltate atât cantitativ, cât și calitativ, întrucât acesta nu este doar un traseu pedestru unic, ci la fel ca în cazul traficului rutier - reprezintă o rețea și un sistem de circulație - care, cu cât este mai amplu, cu atât este mai vizitat. Prin urmare scopul măririi cantitative este acela de a asigura cât mai multor pelerini posibilitatea de a urma traseele fără să călătorească prea mult, poate chiar din localitatea de domiciliu, și să poată porni în pelerinaj spre Șumuleu sau spre alt punct intermediar, în condiții relativ comode. Pe de altă parte, scopul măririi calitative îl reprezintă acela, ca traseul să fie cât mai accesibil, identificabil și înainte de toate sigur, să dispună de locuri de adăpost corespunzătoare, de locuri de odihnă, izvoare, etc.

Cealaltă direcție esențială de dezvoltare o reprezintă uniformizarea sistemului de informare, prin transparența acestuia. În toate locurile de odihnă sau puncte de întâlnire pentru pelerini,

locuri de cazare sau localități, va fi necesară prezentarea obiectivelor turistice, a punctelor de atracție compatibile cu pelerinajul. O formă simplă și eficientă a acestora, o reprezintă pliantele mici, de mărimi egale, care prezintă punctele de atracție și care pot fi oferite turiștilor la locurile de cazare mai importante, pe un panou sau o traistă cu mai multe buzunare. Din cele 10-20-30 de pliante pelerinii aleg acele câteva, pe care doresc să le viziteze în orașul, satul respectiv sau prin împrejurimile acestora, în funcție de durata șederii și de aria de interes. (biserică, locul unor bătălii, muzee, ecosisteme, etc.).

Importanța dezvoltării constă în faptul că drumul poate să ajungă la grupurile țintă corespunzătoare, deoarece rețeaua de rute, care se va realiza în totalitate în câțiva ani, poate motiva aceste grupuri. Fără pelerini drumul nu va fi viu, nu va putea să se autosuțină, de aceea va trebui să se ajungă la un număr minim, dar suficient de utilizatori. Pentru acest lucru este nevoie de o informare corespunzătoare, de activitate de comunicare (vezi proiectul de marketing)

Se preconizează faptul că după o perioadă timp, va fi necesar trierea locurilor de cazare de pe traseu, care vor apărea în număr tot mai mare, oferind servicii de calitate diferită. Evident acestea nu pot și nu trebuie scoase de pe piață sau din circuitul turistic, ci doar din relația directă cu ruta de pelerinaj. Instrumentul de bază al trierii va fi elaborarea unui sistem al locurilor de cazare calificate, în baza unor criterii unitare.

Astfel și site-ul Via Mariae va fi actualizat periodic și va facilita informarea pelerinilor în drumul lor prin noi programe descărcabile.

Există planuri pentru elaborarea unui curs de ghid pentru pelerini, care în cele mai importante așezări de pe traseu va oferi turiștilor un astfel de serviciu, venind în sprijinul obiectivelor spirituale, culturale și de siguranță.

Drumul de pelerinaj va fi complet, dacă nu numai punctele finale, ci și cele de pe traseu vor primii pelerinii în tot timpul anului, cu programe, evenimente religioase, spirituale, weekend-uri tematice, tot mai bogate. Acestea vor apărea cu timpul și vor constitui puncte de atracție pentru pelerini. Totuși pelerinajul pentru unii, înseamnă ieșirea din forfota lumii, singurătatea, de aceea trebuie să asigurăm și astfel de condiții, evenimentele nu trebuie să tulbure sau să „învăluie” prea mult pe turiștii care sosesc.

8. Alte căi de pelerinaj: traseele meditative franciscane din Șumuleu Ciuc

Șumuleu Ciuc – ca cea mai importantă destinație a pelerinilor din județ– și-a „îmbinat” în jur, mai multe pelerinaje locale mici, ale căror scop este acela, de a asigura revigorarea spirituală pentru vizitatorii care se află aici pentru mai multe zile, cu o plimbare în natură de o jumătate de zi sau de o zi, fără a fi nevoiți să pornească într-un pelerinaj de mai multe zile.

Scopul acestor drumuri mici este, să lărgescă spațiul sacral dincolo de biserică, Șumuleul Mic - Șumuleul Mare, incluzând și Valea Lungă, mai izolată, dar cu atât mai atractivă, și să dea o posibilitate de recreere spirituală și fizică vizitatorilor și localnicilor, care doresc să pornească în pelerinaj în aceste locuri.

1. Drumul meditativ Kájoni János (semnul: K negru)

Un traseu de aproximativ o jumătate de zi, care pornește de la biserică și atingând izvorul de apă minerală, se apropie de valea Șumuleu dinspre șosea, apoi continuând, ocolește Șumuleul Mare din partea vestică și ne conduce la o a doua vale, de unde pe o cărare mică ajungem pe cel de-al doilea vârf al muntelui Șumuleul Mare. Odinioară aici probabil a fost o mănăstire, ale cărei ruine, dacă facem un mic ocol, se pot vedea și astăzi. Prin pădurea de fagi coborâm într-o zonă

abruptă în valea Șumuleul Mic, (aici se celebrează slujba religioasă cu ocazia Pelerinajului din Sâmbăta Rusaliilor), iar apoi atingând capelele ajungem înapoi la izvorul de apă minerală. Acesta este un traseu de dificultate medie. Nu-l recomandăm copiilor sub 12 ani și excursioniștilor fără experiență!

2. Drumul meditativ Écsy János (semnul: T maro)

Până în a doua valea străbate același traseu ca drumul Kájoni János (deci de la izvorul de apă minerală până la valea dintre cei doi munți, apoi se apropie de a doua vale dinspre oraș), dar de aici continuă pe versant (în direcția sud) și ocolește Șumuleul Mare fără a urca.

Acesta este o versiune mai ușoară, unde s-ar putea amenaja cu timpul un drum al crucii, de dimensiuni mai mari. Se recomandă copiilor și începătorilor!

3. Drumul meditativ Xantus János (semnul: X verde)

Este un traseu de o zi. Urmează un curs asemănător cu celălalte două drumuri, dar din a doua vale merge mai departe și ajunge pe coamă din direcția estică, de unde luând spre dreapta ajungem la ruinele conacului Xantus din Valea Lungă, și la capelă. Aici putem lua prânzul și ne întoarcem în direcția Leliceni. Lângă biserica din Leliceni putem vedea și teiul de mai multe sute de ani, apoi vizitând monumentul Véreskép (monument comemorativ la invaziei tătarilor din 1694) prin satul Fitod, urmând traseul spre Șumuleu ajungem la locul de pornire.

Este un traseu de dificultate medie. Nu-l recomandăm copiilor sub 12 ani și excursioniștilor fără experiență!

9. Concluzii, conotații

În prezent rutele de pelerinaj din județul Harghita se grupează în cea mai mare parte în jurul rutei de pelerinaj Via Mariae. Via Mariae va fi în continuare probabil cea mai importantă

rețea de pelerinaje din județul Harghita, chiar dacă vor apărea în viitor și alte trasee asemănătoare.

În prezent Via Mariae este o rută de pelerinaj din Europa Centrală aflată în curs de elaborare, care în afară de obiectivele sale principale, va fi un exemplu de colaborare în Europa Centrală. Marcarea drumului se află în fază avansată, dar multe servicii se află în faza de organizare sau stagnează din dileme conceptuale. Drumul va fi capabil să asigure experiențe spirituale, culturale pentru vizitatori, integrând localnicii care trăiesc organic în mediul lor autentic. Drumul are deja porțiuni marcate, elemente de imagine unitară și distinctive.

În plus, pelerinul întruchipează pelerinajul, al cărui succes vine după un lung „drum parcurs pe jos„. Totodată, în urma dezvoltării rutei, vor porni la drum și mai mulți pelerini. În acest proces se preconizează participarea mai multor organizații și persoane, la fel cum s-a întâmplat și până acum. Traseele din județul Harghita vor fi speciale, deoarece nu oferă doar o direcție, ci vor face posibile atingerea capătului final, al punctului de greutate din spațiul sacral adică sosirea la Șumuleu Ciuc, din 5-6 direcții.

Drumul va fi viu și agreabil dacă vor exista pelerini. Pelerinajul este în același timp o experiență socială și individuală, oferind posibilități variate vizitatorilor. Totuși este important ca traseele să fie utilizate, deoarece fără a fi utilizat orice traseu dispare, se erodează, iese din conștiința publică. Drumul poate fi susținut prin programe, servicii variate, dar totodată moderate, prin abilități bune de comunicare.

Consiliul Județean Harghita are un rol deosebit de important în viitorul apropiat. În primul rând în elaborarea rutei Via Mariae și al altor rute de pelerinaj, în sprijinirea continuă a acestora, iar în al doilea rând în întreținerea elementelor de pe teren, a sistemului de informare și în al treilea rând în promovarea continuă a pelerinajelor, nu doar în cadrul turiștilor, ci și al participanților locali.

Prezentul concept de dezvoltare reprezintă cadrul, punctul de pornire în planificarea și realizarea rutelor de pelerinaj. Etapele următoare conceptului – care reprezintă sarcinile asumate în proiectul Recultivatur – contribuind la realizarea obiectivelor formulate, se prezintă în următoarea ordine,:

1. elaborarea și socializarea conceptului de dezvoltare
2. elaborarea traseelor, umplerea lor cu conținut turistic, acceptarea acestora
3. redactarea ghidurilor turistice (Ghidul pelerinului)*
4. elaborarea proiectului marketing, cu identificarea instrumentelor de marketing
5. înființarea paginii de Web și umplerea cu conținut (ca un instrument de marketing)
6. elaborarea îndrumarului

**Mențiune: probabil documentul numit Ghidul turistic sau Ghidul pelerinului va apărea în mai multe etape, conținând mai multe cărți, întrucât volumul de obiective turistice și descrierea traseelor nu încapă într-un singur volum, deoarece ar duce la un ghid prea mare și de neînțeles.*

Pe de altă parte prezentul proiect de dezvoltare, realizarea rutei Via Mariae, se leagă de un alt proiect sacral, care are ca scop dezvoltarea, îmbogățirea programelor, experiențelor legate de Șumuleu Ciuc pe toată durata anului calendaristic. Dezvoltarea are mai multe componente, ca de exemplu: procesiunile de cinstire a Mariei, programe de weekend pentru pelerini, de ex. Pelerinajul bolnavilor, al tinerilor, care toate se leagă de Șumuleu și contribuie la ocuparea unui loc de cinste în rândul marilor locuri de pelerinaj din Europa. Pelerinul ajunge la Șumuleu pe Via Mariae (pe jos, cu bicicleta, călare sau cu mașina) se pregătește pentru momentul sosirii, ca să caute și să găsească răspunsuri pentru problemele vieții. Ajungând la Șumuleu Ciuc poate participa la programele organizate ale bisericii, unde se poate recrea spiritual. Revenind din spațiul sacral va avea o influență pozitivă asupra familiei sale, dar și asupra societății.

Ambele proiecte transformă Șumuleul și județul Harghita într-o destinație valoroasă interesantă și bogată din punct de vedere religios și cultural, întrucât în județ există nu doar un traseu, ca în alte județe, ci o întreagă rețea de rute Via Mariae, care vor străbate județul pe o distanță totală de 550 km. Toate acestea vor duce la transformarea regiunii într-una din cele mai importante spații pentru pelerini și totodată ecoturistice, cu condiția ca realizarea traseelor și umplerea lor cu conținut și informații să se facă cu succes.

Bibliografie

- Harkányiné Székely Zsuzsanna, Horkay Nándor, Molnár András, 2010: Ruta de pelerinaj Via Mariae - DRUMUL DE PELERINAJ SPIRITUAL CARE STRĂBATE EUROPA CENTRALĂ (manuscris)
- Asociația Mária Út, 2009: prezentarea Via Mariæ și a asociației de interes public Mária Út
- www.mariaut.hu (descărcat: septembrie 2013)
- <http://www.vasarnap.katolikhos.ro/archivum/2010/38/3.html>